

All the world's a stage

(William Shakespeare)

KUNST EN CULTUUR OP HET HERMANN WESSELINK COLLEGE
een school waar iedereen gelijk is, maar niemand hetzelfde

HERMANN
WESSELINK
College

Cultuurprofielplan HWC

COLOFON

Hermann Wesselink College

Startbaan 3

1185 XP Amstelveen

020 645 97 51

Auteur(s): Hilde van Stelten, Erik Jobben, Eveline Hesp

Datum: maart 2022

Naam document: All the world's a stage (William Shakespeare)

Status document: Koersplan

Contactpersoon: Hilde van Stelten, stl@hethwc.nl

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
1 Visie/missie	5
2 Leerlijnen en expertises	6
3 Visie op kunst- en cultuuronderwijs	7
4 Kunst- en cultuuronderwijs en de kernwaarden	8
5 Uitgangspunten van kunst en cultuur op het HWC	9
6 Cultuureducatie op het HWC	10
6.1 Curriculum creatieve vakken	10
6.2 Kunst en cultuur bij andere vakken	15
6.3 Mediatheek	17
6.4 Extra activiteiten binnen en buiten school	18
6.5 Onze culturele omgeving (samenwerkingen)	21
6.6 Portfolio en plusdocument	22
6.7 Oriëntatie op de beroepspraktijk	23
7 Verdere ambities	24
8 Organisatie en financiën	26
8.1 Interne organisatie	26
8.2 Communicatie	27
8.3 Financiën	28
9 Kwaliteit	29
Bijlage 1 Het HWC - een geschiedenis vol kunst en cultuur	30
Bijlage 2 Samenwerkingspartners	32

Inleiding

In deze tijd van globalisering, polarisatie, robotisering, individualisering en kansenongelijkheid wint kunst en cultuur aan waarde en noodzaak. Kunst en cultuur kent namelijk niet alleen een artistieke en economische waarde, maar steeds meer ook een maatschappelijk waarde. Niet alleen worden wij telkens verwonderd en geraakt door de schoonheid van toneel, een schilderij, een boek, een beeld of een gedicht, maar steeds meer leren wij ook via kunst en cultuur op een andere manier naar de wereld te kijken. Kunst en cultuur helpt ons om bruggen te slaan en kloven te dichten. Door het omarmen van kunst en cultuur en het tegelijk de ruimte te geven kunnen we de artistieke, economische én maatschappelijke waarden verstevigen. Het is vanzelfsprekend dat dat begint met een vroegtijdig bewustzijn in de gemeenschap en het zich ontwikkelende individu in het bijzonder. Het is daarom een grote wens dat het Hermann Wesselink College zich steviger profileert op het gebied van kunst en cultuur. Daarom willen wij een cultuurprofielschool worden. We schrijven dit cultuurplan voor alle medewerkers van de school, voor leerlingen en ouders, voor de samenwerkingspartners en voor de Vereniging van Cultuurprofielscholen om aan te geven waar we nu staan en waar we naartoe willen.

Het HWC kent een rijke geschiedenis als het gaat om het aanbod van kunst en cultuur. Aangestuurd door gedreven docenten zijn op diverse podia talloze exposities, theatervoorstellingen en muziekuitvoeringen te bewonderen geweest. Leerlingen kunnen al sinds de jaren zeventig examen doen in diverse kunstvakken. Er zijn lunchconcerten, bandjesavonden, een schoolkoor en vrijdagmiddagworkshops in beeldende vorming, zang, dans en muziek. Elk jaar wordt door de sectie beeldende vorming een beeldend werk van een jonge kunstenaar aangeschaft en in de school geplaatst¹.

In het begin van deze eeuw werd de omgeving van het HWC steeds internationaler en door de komst van internet werd de wereld met de minuut kleiner. Daarom is in 2002 een tweetalige afdeling opgericht, uiteindelijk op zowel vmbo-t, havo, atheneum en gymnasium. De school kreeg een internationaal karakter en bouwde sindsdien een internationaal netwerk op. Op dit moment tellen wij bij ons op school bijna dertig nationaliteiten. Aandacht voor elkaar en voor wie wij zijn is essentieel. Bij zowel internationalisering als kunst en cultuur speelt inclusiviteit een belangrijke rol. We vinden het belangrijk dat iedereen zichzelf kan zijn en zich thuis voelt op school. De waarden 'ontmoeting' en 'verbinding' staan daarin centraal. Het motto van het HWC is dan ook: *een school waar iedereen gelijk is, maar niemand hetzelfde*. Persoonlijke ontwikkeling, (wereld)burgerschap en taalvaardigheid zijn de leerlijnen die onze internationalisering en onze kunst- en cultuuractiviteiten vormgeven.

De titel van dit plan is 'All the world's a stage', uiteraard van William Shakespeare. Wij willen elke leerling een podium bieden voor zijn of haar talent. En dat podium is niet beperkt tot de school, tot de stad of tot Nederland. Wij bereiden kinderen voor op een plaats op het wereldpodium, via enerzijds

¹ Zie bijlage 1 voor een uitgebreid verslag van de geschiedenis van het HWC op het gebied van kunst en cultuur.

internationalisering en anderzijds ons cultuurprofiel. Wij geven de leerlingen vanaf het moment dat ze bij ons binnenkomen de ruimte om hun podium, in de ruimste zin van het woord, op te bouwen en uit te breiden. Dit kan in elk schoolvak zijn, maar ook (of juist ook) vakoverstijgend. Ons uitgebreide kunstonderwijs biedt hierbij niet alleen de mogelijkheid om letterlijk het creatieve talent te ontplooiën, maar ook om andere vakken te ondersteunen om op een creatieve manier de lessen inhoud en vorm te geven. Het is immers onze taak leerlingen in aanraking te laten komen met kunst en cultuur, zich erdoor te laten verwonderen en hierdoor het gesprek te starten met zichzelf en met elkaar. Zo worden leerlingen opgeleid tot wereldburgers die een open houding aannemen naar onbekende situaties en ten opzichte van elkaar.

Wij zien het aansluiten bij de Vereniging van Cultuurprofielscholen als een bevestiging van wie wij zijn en wat we doen. Het zal een inhoudelijke impuls geven aan de kunstzinnige oriëntatie van al onze leerlingen en het zal de samenhang tussen kunstvakken en andere vakken bevorderen. Het is de bedoeling dat elke medewerker en elk vak een bijdrage levert aan het kunst- en cultuurprofiel in de breedste zin van het woord. Het HWC is een school met eigen tradities en gewoonten. Het kunst- en cultuurprofiel is voor een aantal docenten een aspect dat nog niet top of mind zit. We willen deze ontwikkeling graag oppakken. We zien voldoende mogelijkheden en welwillendheid om de meerwaarde van het profiel te laten landen. Door aan te sluiten bij de Vereniging voor Cultuurprofielscholen ontwikkelen we ons bovendien in samenhang met andere scholen die kunst en cultuur hoog in het vaandel hebben staan. Dat zal de kwaliteit alleen maar ten goede komen.

1 Visie/missie

In ons huidige schoolplan is kunst en cultuur expliciet opgenomen als aparte paragraaf, maar nog niet in de missie en visie van de school verwerkt. In 2024 zijn we toe aan een nieuw schoolplan. Dat is dan ook het moment om onze missie en visie te herzien in het licht van kunst en cultuur. Vooruitlopend op dat proces hebben we onze *visie* en *kernwaarden* 'in potlood' herschreven. Dat wil zeggen dat hieronder de intentie wordt beschreven over de inpassing van kunst en cultuur in onze missie en visie. We nemen deze elementen graag mee met het oog op het nieuwe schoolplan.

Missie

Het HWC wil een school zijn:

- waar leerlingen in een veilige omgeving kennis en vaardigheden verwerven en zich zelfstandig, verantwoordelijk en sociaal leren gedragen;
- waar onderwijs, begeleiding en overige activiteiten passen bij de verscheidenheid aan talenten van leerlingen en medewerkers;
- waar inspiratie, waarden en normen onder andere ontleend worden aan de christelijke traditie.

Visie

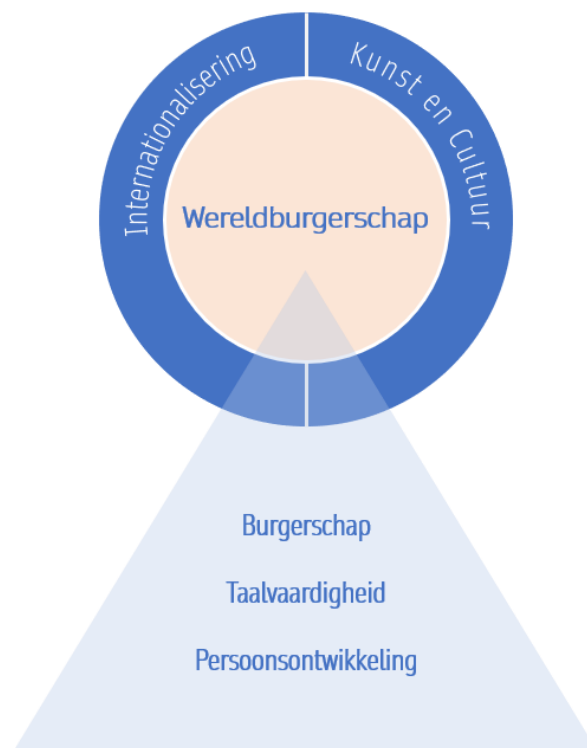
We leiden leerlingen op tot wereldburgers die zich betrokken voelen bij de wereld om zich heen, zowel dicht bij huis als over de landsgrenzen. Een open houding naar onbekende situaties en een inzet voor een betere wereld horen daarbij. Door actieve beleving van kunst en cultuur en kennismaking met een internationale context krijgt de leerling inzicht in zichzelf, zijn plek in de geschiedenis en zijn plek op de wereld. We staan voor onderwijs waar leerlingen kennis maken met een breed onderwijsaanbod, zich iedere dag uitgedaagd voelen en verder ontwikkelen tijdens inspirerende lessen, culturele belevenissen en overige activiteiten.

Onze kernwaarden zijn:

- Ontmoeting: ik ben geïnteresseerd in jou; jij gaat mij aan.
- Ruimte en Verantwoordelijkheid: ik ontwikkel mijzelf graag; ik wil het verschil maken.
- Vertrouwen: ik mag mezelf zijn; ik kan omgaan met verandering.
- Verbondenheid: we doen het samen.

2 Leerlijnen en expertises

De school heeft **drie leerlijnen** ontwikkeld die de pijlers Internationalisering en Kunst en Cultuurprofiel ondersteunen: persoonsontwikkeling, burgerschap en taalvaardigheid.

Bij de verdere ontwikkeling van het kunst en cultuurprofiel geven wij aandacht aan de **expertises**:

- Internationalisering
- Burgerschap
- Podiumkunsten

De eerste twee expertises zijn al ruim beschreven, doorgevoerd en in ontwikkeling op de school. De derde expertise is wel aanwezig, maar heeft meer aandacht. Het heeft nog geen sterke plek in het bewustzijn veroverd. Wij kijken naar podiumkunsten in de breedste zin van het woord. Hierin spelen talentontwikkeling, creatief onderzoek, presentatie en persoonsontwikkeling een belangrijke rol. Vanaf jaar 1 staat in vrijwel elk schoolvak *presenteren* op de agenda, zoals een presentatie voor de klas, aan de mentor en de ouders/verzorgers of op het podium als eindopdracht. Het HWC heeft een rijke geschiedenis met podiumkunsten. We willen het vak drama in de komende jaren verder gaan uitbouwen. Er is sprake van samenwerking met Schouwburg Amstelveen, er worden standaard meerdere voorstellingen gegeven vanuit school en, last but not least, is er een prachtige nieuwe theaterzaal om in het nieuwe gebouw podiumkunsten uitgebreid mogelijk te maken.

3 Visie op kunst- en cultuuronderwijs

Wij willen leerlingen een open, nieuwsgierige en onderzoekende houding aanleren door het aanbieden van kunst- en cultuuronderwijs aan al onze leerlingen. Actieve (en passieve) beleving van kunst en cultuur helpt je inzicht te krijgen in jezelf, in wat jou raakt en in wat jou inspireert. Het geeft je inzicht in jouw plek in de tijd en jouw plek op de wereld. Het biedt troost, hoop en optimisme. Onderwijs in kunst en cultuur stimuleert een open, nieuwsgierige en onderzoekende houding. Kunst- en cultuur gaat over empathie en inlevingsvermogen. Naast de ruimte om jezelf te kunnen zijn staat de verantwoordelijkheid als groep om goed met verschillen om te gaan. Kunstonderwijs levert inzicht in andere culturen en kunstvormen, ontwikkelt creatief denken en levert intensieve sociale interactie op. Leerlingen leren met een open blik naar de wereld om zich heen te kijken.

Voor de ontwikkeling van onze visie op kunst- en cultuuronderwijs hebben wij ons met name laten inspireren door onze leerlingen en onze uitgangspunten. Daarnaast hebben ons laten inspireren door enkele aansprekende figuren, zoals Muriël Besemer van ITA ('kunstonderwijs gaat ook over het beleven van kunst'), Bart van Rosmalen van de HKU ('kleine wendingen in lessen kunnen voor grote verrijking zorgen'), Gert Biesta van 'Door kunst onderwezen willen worden' en Merlijn Twaalfhoven van 'Het is aan ons' ('Ontmoeten wordt ont-moeten').

4 Kunst- en cultuuronderwijs en de kernwaarden

Onderwijs in kunst en cultuur levert een grote bijdrage aan onze kernwaarden. Dat maakt het een belangrijke pijler van de school. Hieronder zullen we per kernwaarde nog iets dieper op de verbinding met kunst- en cultuuronderwijs ingaan.

Ontmoeting

Onderwijs is een ontmoeting tussen mensen en het kennismaken met nieuwe werelden. De middelbareschooltijd is een ontdekkingstocht naar wie je bent (individuatie), naar elkaar en de wereld om je heen (socialisatie). De afgelopen decennia zijn we binnen het onderwijs vooral bezig geweest met het kijken naar waar elk individu behoefte aan heeft. Dat is goed, maar het is belangrijk om het omgaan-met-elkaar niet uit het oog te verliezen. Individuatie en socialisatie moeten in balans zijn. Kunst- en cultuuronderwijs brengt die balans.

Ruimte en Verantwoordelijkheid

Wij creëren als school ruimte om te ontwikkelen en ruimte om uit te drukken. Dat is aan de ene kant letterlijk op te vatten, omdat in ons nieuwe schoolgebouw ruimtes zoals het theater en kunstvaklokalen een prominente plek hebben. Maar het is met nadruk de ruimte in tijd en aandacht, die we willen geven aan gevoel en expressie naast ratio en kennisoverdracht. Wij willen onze leerlingen de ruimte bieden om zichzelf en de ander te leren kennen door het maken en beleven van kunst. De ruimte krijgen om jezelf te zijn en je kwetsbaar op te stellen, brengt ook met zich mee dat je als leerling de verantwoordelijkheid hebt de ander ook de ruimte te geven die nodig is en daar respectvol mee om te gaan.

Verbondenheid

We streven na dat onze leerlingen zich verbonden voelen met de school en met de wereld om ons heen. Het gaat om tijd die je met elkaar doorbrengt en hoe je die tijd invult. Kunst en cultuur kunnen een rol vervullen in intensiveren van verbondenheid. Kunst verbindt en het (mee)maken van kunst zorgt voor de open blik die nodig is om verbinding te kunnen leggen.

Vertrouwen

Om je te kunnen verbinden is vertrouwen nodig. Vertrouwen in jezelf en in elkaar. Vertrouwen hangt samen met veiligheid. We willen een veilig thuis bieden waarbinnen leerlingen zichzelf kunnen ontwikkelen vanuit eigen kracht, kunnen bouwen aan het vertrouwen in het eigen kunnen. Door het oefenen in het presenteren van uiteenlopende kunstzinnige en expressieve uitingen bouwen de leerlingen aan hun *zelfvertrouwen*. Samenwerkingsprojecten op velerlei manieren bouwen aan *vertrouwen in elkaar*.

5 Uitgangspunten van kunst en cultuur op het HWC

Wij hebben een aantal uitgangspunten geformuleerd over kunst en cultuur op onze school:

- Kunst en cultuur vormt één van de twee pijlers waar de school zijn identiteit aan ontleent. Daarnaast staat internationalisering. Beide staan in dienst van onze missie: de ontwikkeling van het wereldburgerschap van de leerling. Hierdoor ontstaat er een krachtige drie-eenheid: internationalisering, wereldburgerschap en kunst en cultuur. We willen de verbinding tussen deze drie elementen graag tot stand brengen.
- Kunst en cultuur bekijken we schoolbreed. Alle leerlingen van het HWC doen brede ervaring op in zowel het maken als meemaken van kunst en cultuur en alle leerlingen leren betekenis te geven aan hun ervaringen met kunst en cultuur en verwerken die ervaringen in een plusdocument.
- We willen een school zijn die midden in de samenleving staat, verbonden en verrijkt door de samenleving. De samenwerking met instanties buiten school vinden we belangrijk.
- We bieden de mogelijkheid om in diverse kunstvakken examen te doen.
- Voor leerlingen en medewerkers die dat willen, bieden we mogelijkheden buiten het rooster om zich meer te verdiepen en verrijken op het gebied van kunst en cultuur.
- De school faciliteert uitvoeringsmomenten voor leerlingen en medewerkers, zoals lunchconcerten en bandjesavonden.

6 Cultuureducatie op het HWC

Het onderwijs in kunst en cultuur op het HWC richt zich op horizonverbreding en actieve participatie. We vinden het belangrijk dat onze leerlingen een breed palet aan mogelijkheden aangeboden krijgen.

6.1 Curriculum creatieve vakken

Zoals te zien is in de onderstaande tabel volgen alle leerlingen in de onderbouw muziek, tekenen, handvaardigheid en drama. In de bovenbouw van vmbo-t, havo en vwo zijn muziek, tekenen en handvaardigheid/beeldende vorming een eindexamenvak en wordt cultureel kunstzinnige vorming gegeven. Het totale aanbod² ziet er als volgt uit:

	Muziek (examenvak)	Tekenen (examenvak)	Handvaardigheid (examenvak)	Drama	CKV	Keuzevakken met creatief aanbod ³
1 vmbo-t	0,5	1	0,5	0,5		
2 vmbo-t	1		0,5			
3 vmbo-t	2	2	2		1	
4 vmbo-t	2	2	2			
1 havo	0,5	1	1	0,5		
2 havo	1		0,5			1
3 havo	0,5	0,5				1
4 havo	1,5	1,5			1	
5 havo	1,5	1,5				
1 vwo	0,5	1	1	0,5		
2 vwo	1		0,5			1
3 vwo	0,5	0,5				1
4 vwo	1,5	1,5	1,5		1	
5 vwo	1,5	1,5	1,5		0,5	
6 vwo	1,5	1,5	1,5			

6.1.1 Drama

Alle leerlingen krijgen het eerste half jaar van de brugklas het vak drama aangeboden. Een belangrijk element van het vak is het stimuleren van een vrije en zorgvuldige omgang met elkaar en het ontdekken van eigen kwaliteiten. De dramalessen starten bewust aan het begin van het eerste jaar,

² Op het HWC werken we met een 80-minuten rooster. 1 uur is dus 80 minuten. 0,5 betekent een half jaar les. Een volle lesweek bestaat uit ongeveer 21 lessen.

³ Drama en Artlab.

omdat fysieke interactie, de grenzen van humor, de rol van het publiek, het in contact brengen met elkaar bijdraagt aan de positieve groepsvorming.

In de eerste helft van de lessenreeks behandelen we de basistechnieken van het toneelspel en de podiumpresentatie. De leerlingen maken kennis met theatrale expressiemogelijkheden en worden bewust van expressieve middelen. Spelplezier wordt ontwikkeld en het belang van zogenaamde theatrale concentratie (zowel als acteur als publiek) wordt ervaren. De leerling onderzoekt zijn mogelijkheden als acteur en als maker en krijgt ruimte en begeleiding voor de ontwikkeling van creatieve vaardigheden. In het tweede deel van de lessenserie wordt dit aangevuld met de focus op de theatertekst en maken we een start met het werken met scripts. We maken kennis met een aantal toneelschrijvers. We gaan aan de slag met thema's en bronnen voor het creëren van eigen werk. Hierbinnen is er aandacht voor samenwerken: samen een scène maken, vertrouwen, luisteren naar elkaar, beseffen hoe stimulerend de rol van publiek is en tevens voor presentatievaardigheden, besef van nut van daadwerkelijke interactie. Er is tijd en ruimte voor reflectie om te kunnen groeien. De periode sluiten we af met een kleine voorstelling voor publiek, die we in een dag instuderen. In het leerplan komen de volgende onderwerpen aan de orde: introductie theater, statusgedrag, jabbertalk, typetjes, tot leven brengen van objecten, de 4 elementen, inspringspel, Carmen (over pesten) en de 5 W's (wie, wat, waar, wanneer, waarom).

De leerlingen die tweetalig onderwijs volgen, krijgen drama in het Engels. Het leerplan ziet er als volgt uit: dialoog, werken met een script, Romeo en Julia (problematische liefde), tekstanalyse, Hamlet (plotgericht denken), The tempest (personages uitvergroten), A midsummer night's dream (gebruik van 'het masker'), wennen aan Shakespearean English, verhaalanalyse, verhaalopbouw en presentatie. De afsluitende opdracht wordt begeleid door de groep 'Shakespeare in Performance' uit Londen.

In de tweede klas van havo/vwo is drama een keuzevak. In het toewerken naar de grote gezamenlijke eindpresentatie kan er worden gekozen voor spel of regie. Onder leiding van een docent theater krijgen de leerlingen de eigen verantwoordelijkheid hier vorm aan te geven. Hierbij hoort het volgende leerplan: introductie in de Commedia dell'Arte, expressief gebruik van lichaam, archetypes spelen, improviseren op simpele situaties, creëren van verhalen met simpel herkenbaar conflict, via bestaande verhalen verdiepen in maatschappelijke problemen, eigen waarde en vorm geven aan een bestaand verhaal, opbouw van spanning in verhaal, analyseren thema's in een verhaal, verhaal bewerken voor een gezamenlijke presentatie.

In de bovenbouw is er een korte lessenserie 'theater' binnen het vak CKV. In de 6^e klas van het Gymnasium werken de leerlingen binnen KCV toe naar een uitvoering van een klassieke vertelling voor alle andere Gymnasiasten, ouders/verzorgers en andere geïnteresseerden.

Tijdens het schrijven van dit plan is door de schoolleiding het plan opgevat om het vak drama breder en langer in te zetten op school en op termijn als examenvak aan te bieden. Dit is geheel in lijn met onze expertise Podiumkunsten. Hoe een en ander precies vorm krijgt wordt op korte termijn uitgewerkt en zal in de komende tijd ook ter besluitvorming aan de school aangeboden worden.

6.1.2 Teken en handvaardigheid

In de onderbouw spreken we van *tekenen* en *handvaardigheid* en in de bovenbouw van *beeldende vormgeving*. De opbouw van de vakken tekenen en handvaardigheid over de verschillende leerjaren bestaat eruit dat we in de onderbouw leerlingen veel van de elementaire kennis en vaardigheden aanleren, die vervolgens (meer nog dan in de onderbouw) thematisch in de bovenbouw worden toegepast met als einddoel het behalen van een centraal landelijk examen. Het feit dat we beeldende vormgeving op alle niveaus als examenvak geven kan als bijzonder worden gezien.

Onderbouw

Alle leerlingen volgen in de onderbouw handvaardigheid en tekenen. Een belangrijk doel in de brugklas is leerlingen te enthousiasmeren voor de creatieve vakken. Dat doen we door aansprekende opdrachten met een duidelijke structuur, waarbij *oriëntatie*, *uitvoeren* en *evaluatie* vaste ingrediënten zijn bij zowel tekenen als handvaardigheid. Het accent ligt in deze lessen op het zelf creëren van beelden, het handmatig werken met materialen en eigen maken van verschillende praktische vaardigheden. Met de beeldende middelen *licht*, *vorm*, *kleur*, *ruimte*, *compositie*, *materiaal* en *materiaalbehandeling* leren de leerlingen de bouwstenen voor creatie of beschouwing van een beeld. Voor inspiratie kijken we naar voorbeelden uit de kunstgeschiedenis en zoeken we aansluiting bij de wereld om ons heen. We proberen leerlingen kennis te laten maken met andere 'werelden' waarmee ze hun perspectief verbreden.

Bovenbouw

Alle leerlingen kunnen eindexamen doen in beeldende vormgeving. De eindexameneisen vormen bij ons het uitgangspunt voor de lessen. De onderwerpen worden aangepast op de leeftijd van de leerlingen. Het vak bestaat uit een theoretisch deel (kunstgeschiedenis/kunstbeschouwing) en een praktijkdeel. Door de kunstgeschiedenis krijgen leerlingen kennis en inzicht in wat er al gemaakt is in het verleden of zeer recent. Ze leren meer systematisch beelden beschouwen. Het accent in het praktische werk verschuift naar beeldend onderzoek. Door thematisch te werken komt een scala aan onderwerpen voorbij en is het de bedoeling persoonlijk werk te maken. Leerlingen doen een uitgebreid onderzoek met schetsen, studies en voorbeelden van kunstenaars voordat zij aan het eindwerk beginnen. Er worden in dit kader ook excursies georganiseerd en reizen die het werk ondersteunen, zoals een 4-daagse reis naar Parijs en een 7-daagse reis naar Rome.

6.1.3 Muziek

Samen naar muziek luisteren en muziek maken hebben een positief effect op ons brein. De sfeer is dan ook vrolijk en ontspannen als je richting de muziekl lokalen loopt. Leerlingen komen graag in de pauze of na schooltijd nog even spelen. Muziek is een universele taal die verbindt. Het is een middel voor communicatie, creativiteit en expressie, zeker in de leeftijd van de middelbare school leerlingen. Ongeacht afkomst of leeftijd, we begrijpen elkaar soms beter via de muziek.

Onderbouw

Er is (nog) geen vanzelfsprekende doorlopende leerlijn van primair onderwijs naar de onderbouw van het voortgezet onderwijs. In de onderbouw ligt het accent daarom vooral op het ontwikkelen van

muzikale vaardigheden: muziek maken en spelen. In de lessen komen aan de orde: algemene muziektheorie (notenschrift, begrippen), solfège (intervallen, ritmetikken), instrumentenleer, praktijk keyboard, gitaar, basgitaar, drum en zang, wereldmuziek, muziekgeschiedenis en eigen creatieve en/of hedendaagse nummers. Deze onderdelen worden elk jaar meer uitgebreid. We zijn trots op onze instrumenten ten behoeve van wereldmuziek, zoals Indonesische gamelan en Afrikaanse djembé. In de derde klas zijn er ook praktijklessen met bandjes.

Bovenbouw

In de bovenbouw vindt er verdieping plaats in instrumenten en zang. Samenwerken in verschillende formaties speelt een grote rol en er wordt verwacht dat de leerling zich ook buiten de eigen comfortzone begeeft. Muziektheorie en de geschiedenis van de klassieke-, pop- en jazzmuziek komen aan de orde en er wordt geoefend in het herkennen, noteren en uitvoeren van steeds moeilijkere

ritmes, het noteren en naspelen/zingen van een melodie en het herkennen van akkoorden en intervallen. Daarnaast staat de vraag centraal “Wat is muziek?”. We werken aan de hand van de thema’s ‘muziek & maatschappij’ en ‘muziek & andere Kunsten’. We verdiepen ons in algemene kenmerken van muziek in deze wereld, vervolgopleidingen en we leren eigenschappen op het gebied van hoogte, lengte, timbre en dynamiek, samenklank, etc. Het vak muziek wordt voor alle afdelingen als examenvak aangeboden.

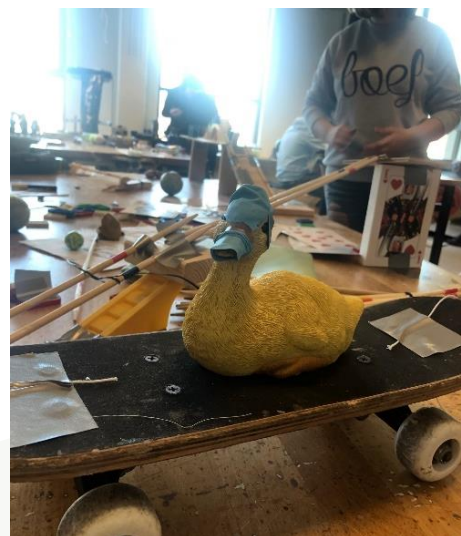
6.1.4 CKV

Het doel van het vak CKV is ‘kunst actief meemaken’. Alle leerlingen volgen CKV in hun voorexamenjaar. Kunst ervaren en beschouwen vraagt van leerlingen betrokkenheid, inzet, kennis en vaardigheden. En omdat de betekenis van kunst nooit vastligt, is een open en onderzoekende houding vereist. We behandelen in de les verschillende kunstdisciplines en nemen tijd om te reflecteren op wat we hebben meegemaakt tijdens het bezoeken van culturele activiteiten. De laatste periode kiezen leerlingen een discipline waarin ze zich verdiepen. Samen werkt de jaarlaag toe naar een grote eindpresentatie. Op dit moment ontvangen wij subsidie van het Fonds voor Cultuurparticipatie voor het project ‘Connect’ in samenwerking met Cultuureducatie Amstelland om kunstenaars van verschillende disciplines te betrekken bij het toewerken naar de eindvoorstelling in vmbo-t 3.

In de gymnasium bovenbouw van het HWC heet CKV nog steeds KCV. Als afsluiting van het culturele gedeelte van de opleiding, werken de gymnasiasten toe naar de uitvoering van een modern toneelstuk in de zesde klas gebaseerd op de Klassieken.

6.1.5 Artlab

Havo- en vwo-leerlingen hebben in de tweede en in de derde klas de mogelijkheid om zich te specialiseren in het vak Artlab, dat bijna letterlijk als een laboratorium voelt voor de leerlingen. We laten in dit vak de verschillende disciplines meer in elkaar overvloeien en maken ruimte voor andere disciplines en werkwijzen – zoals het meer digitaal werken – en we zoeken de samenwerking met andere vakken, zoals natuurkunde. Bij Artlab worden meer samenwerkingsopdrachten gedaan dan bij tekenen/handvaardigheid waar de nadruk op het individuele werkstuk ligt.

6.2 Kunst en cultuur bij andere vakken

6.2.1 Het belang van kunst en cultuur bij andere vakken

Andere vakken kunnen ook bijdragen aan het culturele bewustzijn en het oefenen van culturele vaardigheden als waarnemen, verbeelden, conceptualiseren en analyseren. De dragers van dit bewustzijn, namelijk het lichaam, voorwerpen, taal en grafische media, worden bij elk vak in meer of mindere mate ingezet. Het plan is om bij alle docenten de kennis hierover te laten integreren in het ontwerp en de uitvoering van projecten en individuele lessen.

De focus van ons cultuurplan is om de niet-kunstvakdocenten culturele kennis planmatiger te laten toepassen en keuzes te maken die het culturele bewustzijn vergroten. In leerlijnen worden per project of via de methode al diverse culturele elementen gebruikt. Waar nodig worden deze aangepast, om zo een vloeiender opbouw van de leerlijnen per leerjaar te bereiken. De ambitie is om alle docenten tijdens studiedagen bijscholing aan te bieden over cultureel bewustzijn en het vergroten hiervan bij leerlingen. Tevens willen we vaste momenten creëren waarop kennis en succeservaringen worden gedeeld. De door ons opgerichte cultuurcommissie helpt niet-kunstvakdocenten met ideeën en het ontwikkelen van lesmateriaal. Daartoe willen we bij de vaksecties contactpersonen aanstellen waar de commissie mee in gesprek gaat met betrekking tot ondersteuning en verbinding.

6.2.2 Vakken waarbij kunst en cultuur actief aan bod komen (naast de creatieve vakken)

Godsdienst (GD), levensbeschouwelijke vorming (LV) en religious education (RED)

De school bevindt zich in een gemeente met een grote culturele en religieuze diversiteit met een relatief grote joodse gemeenschap en (kennis)migranten uit onder andere India, China en Japan, Ethiopië, Afghanistan en Korea. De schoolpopulatie is dienovereenkomstig heel gemêleerd. Het vakgebied levensbeschouwing en religie wordt mede daarom breed en multireligieus ingevuld. In de lessen komen veel uitingen van bijvoorbeeld schilderkunst (schilderijen met Bijbelse thema's, hindoeïstische afbeeldingen) aan de orde, maar ook de werkvormen lenen zich prima voor toneel (rollenspel, bibliodrama), opnames op film (van bijvoorbeeld interviews) en muziek. De vaklokalen godsdienst laten die veelkleurigheid ook zien in posters en gebruiksvoorwerpen. Een bijzondere plaats in ons programma nemen de excursies naar gebedshuizen (synagoge, kerk en moskee) in, waar leerlingen kunst, ontmoeting en internationaliteit integreren in gesprekken met voorgangers (rabbijn, dominee, imam).

Filosofie

Filosofie wordt in de bovenbouw van havo en vwo aangeboden. In de lessen wordt gesproken over filosofische vragen en doen de leerlingen gedachte-experimenten om vervolgens te leren wat een filosoof over datzelfde thema heeft bedacht. Er wordt veel verbinding gelegd met de actualiteit.

Leerlingen leren ook zorgvuldig beargumenteren, schrijven en leren over de belangrijkste ideeën uit de westerse filosofiegeschiedenis. Filosofie wordt in de bovenbouw van havo en vwo aangeboden als examenvak. We willen kijken hoe we filosofie ook aan leerlingen in vmbo-t kunnen aanbieden.

(Kunst)geschiedenis

Waar bij de creatieve vakken de nadruk ligt op zelf maken, wordt bij zowel geschiedenis als kunstgeschiedenis de kunst- en cultuurhistorische context aangeboden. Er is veel aandacht voor de plek die kunst in de geschiedenis innam en ook vandaag de dag nog inneemt. Vanuit een schilderij of muziek wordt vaak een les over een bepaalde periode gestart. Ook is er ruimte om zelf te creëren door creatieve opdrachten, vertellingen te begrijpen door er toneel van te maken, dagboeken te schrijven, filmpjes te maken, een spel te spelen, de inzet van VR-brillen, etc.

Literatuur (talen)

In alle talen bij onze school vormt literatuuronderwijs een belangrijk onderdeel. Met het lezen van verhalen, in verschillende talen, wordt kennisgemaakt met verschillende culturen van landen en volken. Zo wordt in literatuur een relatie gelegd met cultuuronderwijs.

Bij het vak Nederlands onderzoeken leerlingen sociale (on)gelijkheid, machtsrelaties en beeldvorming via gecanoniseerde teksten van de middeleeuwen tot en met de 19^e eeuw, in internationaal perspectief en in vergelijking met ander (tekst)materiaal. Zo vergelijken de leerlingen de representatie van onderdrukte Javanen in 'Max Havelaar' met Anton de Koms beschrijving van het antikoloniale verzet in 'Wij slaven van Suriname'. En komen leerlingen erachter dat exotische stereotyperingen van het Oosten, zoals in het middeleeuwse 'Floris ende Blancefloer', ontbreken in het intertekstueel verwante 'Varqa en Golshah', dat als 13^e-eeuwse Perzische tekst een heel ander Oosten laat zien. De uitkomst van leerlingenonderzoek kan nieuw licht werpen op een tekst. Het maatschappelijk debat is nooit ver weg, zoals de discussie over standbeelden van 'helden' uit het koloniale verleden aantoon. Hiernaast is het debat onderdeel van de programma's in vmbo-t 3, havo 4 en vwo 5. Leerlingen leren van en met elkaar hoe belangrijk luisteren en beargumenteerd spreken is. Ieders mening telt. Ook poëzie maakt een essentieel onderdeel uit van de lessen in vmbo-t 3, onder andere in de vorm van liedteksten. In havo 3 is Kila van der Starre op bezoek geweest en in havo 4 is Lidewij de Paris inmiddels een graag geziene gast. In vwo 4 en vwo 6 maakt poëzie ook onderdeel uit van het programma. In vwo 5 wordt gewerkt met een lessenserie rond *Historische Letterkunde en Burgerschap*.

Technologie en Informatica

Bij het vak Technologie en Informatica leren leerlingen vaardigheden als programmeren, ontwerpen, tekenen op de computer, 3D-printen, lasersnijden, werken met elektriciteit en elektronica, werken met gereedschap en machines, etc. Didactisch uitgangspunt is 'de manier van Leonardo da Vinci'. Dat betekent dat de nadruk ligt op eigen experiment en onderzoek. Leerlingen vergelijken de resultaten van Da Vinci met resultaten van anderen. De wens is om meer de verbinding te zoeken met de kunstvakken.

Gymnasium

Op het HWC is het gymnasium een zelfstandige opleiding met een eigen lesrooster. Naast de extra taal- en cultuurlessen, is er ook in elke jaarlaag een speciale gymnasiumexcursie die in het teken staat van de Klassieken in onze moderne tijd. Zo zijn we regelmatig te gast bij ITA, Aluin en het Allard Pierson Museum.

In de bovenbouw ronden we bij Klassieke Talen de lessen grammatica en woordkennis af. We gaan dan over naar het lezen van echte schrijvers uit de oudheid. Door zich in deze eeuwenoude teksten te verdiepen leren de leerlingen kritisch te kijken naar eigen gewoontes en gebruiken. Als afsluiting van het culturele gedeelte van de opleiding, werken de gymnasiasten toe naar de uitvoering van een modern toneelstuk in de zesde klas gebaseerd op de Klassieken.

6.2.3 Vakoverstijgende samenwerkingen

Er zijn veel vakoverstijgende projecten die passen binnen de leerlijnen die het HWC heeft opgesteld. Bij de projecten wordt impliciet de noodzaak en het nut gevoeld (en past binnen de kernwaarden van het HWC), maar dit is nog niet expliciet gemaakt in de vorm van een document over samenwerken, onderzoeken en creëren. Hier zal de komende periode stevig aan worden gewerkt. Steeds meer willen we de verbinding zoeken tussen de vakken. Zoals bij Engels dieper ingaan op het stuk 'Romeo & Juliet' wat bij CKV behandeld wordt. Of lessen geven in film voor een opdracht bij Aardrijkskunde om een documentaire te maken over een oorlogsgebied. Of met theaterdocenten aan de slag gaan wanneer leerlingen zich voorbereiden op een grote presentatie van een nieuw product voor het vak Bedrijfseconomie. De komende periode gaan we hiertoe onderzoeken wat er mogelijk is. Het zal echter niet altijd lukken om samenwerkingen binnen lesuren te realiseren. We zullen dan kijken of er ruimte gecreëerd kan worden in de activiteitenweken.

6.3 Mediatheek

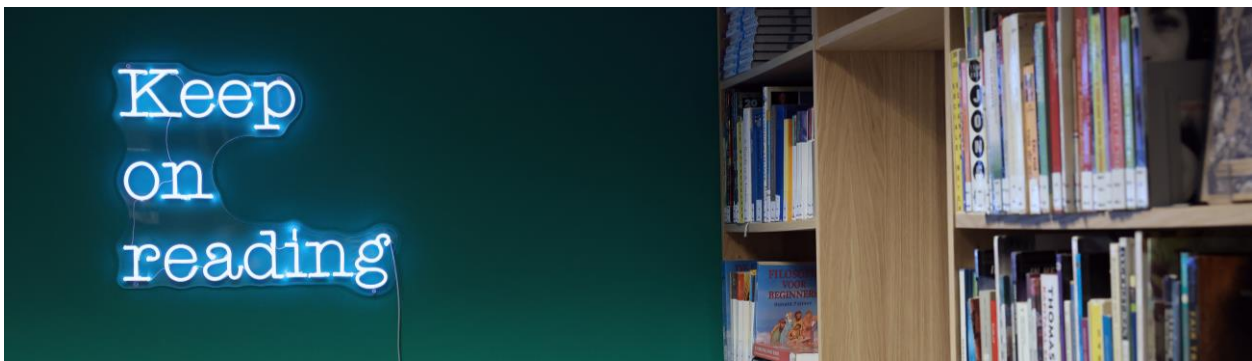
De mediatheek is binnen school de centrale plek waar leerlingen terecht kunnen voor het lenen van (jeugd-)literatuur in de Nederlandse taal en de moderne vreemde talen. Leerlingen kunnen geadviseerd worden bij het kiezen van een boek dat bij hen past.

Onderbouw

Voor de onderbouw is een ruime collectie jeugdliteratuur aanwezig. Enerzijds sluit deze collectie aan bij de leesbehoeften van de leerlingen, bij wat ze kennen en uit zichzelf kiezen. Anderzijds bieden wij een collectie kwalitatief hoogstaande jeugdliteratuur die het taalniveau van leerlingen verhoogt, die gelegenheid biedt tot identificatie met diverse personages, perspectieven en culturen en daarmee bijdraagt aan de persoonsvorming van leerlingen, aan begrip voor diversiteit en aan burgerschap. Een collectie dus, die de belevingswereld van de leerlingen helpt vergroten. Het is een belangrijke taak van

de mediathecaris de leerlingen te helpen hun weg te vinden in deze collectie en hen te helpen de stap te zetten naar de boeken die buiten hun comfortzone liggen.

Voor de onderbouw wordt jaarlijks, in samenwerking met de docenten Nederlands, in de 2e klassen een project gedaan rondom de Jonge Jury, een leesbevorderingsproject voor 12-16-jarigen van Passionate Bulkboek. De boeken die hiervoor gebruikt worden, worden door de mediatheek voorgeselecteerd zodat het aanbod niet uitsluitend bestaat uit eenvoudige, eendimensionale boeken die de leerlingen al kennen. Voor klas 1 en 2 vmbo-t bestaat de mogelijkheid een klassenset te lenen van het boek dat centraal staat bij Nederland Leest-junior.

Bovenbouw

De mediatheek biedt een aantrekkelijke, evenwichtige, actuele en uitdagende collectie literatuur in de moderne vreemde talen voor de bovenbouw. Alle boeken zijn voorzien van een niveau-aanduiding en in de catalogus is informatie opgenomen over de boeken en schrijvers. Ook in de databanken kan informatie gevonden worden. Jaarlijks worden de 3pak-boekjes van De Boekenweek Voor Jongeren aangeschaft en aangeboden aan de bovenbouwleerlingen of gebruikt voor klassikaal lezen. De mediatheek levert tevens een bijdrage aan het grote literatuurmondeling van de leerlingen in vwo 5/6.

In de mediatheek zijn altijd tentoonstellingen rondom (actuele) thema's of aansluitend bij landelijke activiteiten zoals de Boekenweek. Door leerlingen gemaakte kunstwerken worden in de vitrinekasten in de mediatheek tentoongesteld.

6.4 Extra activiteiten binnen en buiten school

Gedurende hun hele schoolperiode doen leerlingen mee aan activiteiten en projecten buiten de lessen om, waarin ze in aanraking komen met kunstzinnige en culturele uitingen. Afwisselend krijgen we bezoek van kunstenaars op school (zoals 'Schrijver in de klas'), of trekken wij er met de leerlingen op uit naar musea, exposities, voorstellingen, concerten en andere culturele activiteiten. Er zijn ook regelmatig lunchconcerten en exposities op school en er worden bandjesavonden georganiseerd.

6.4.1 Vrijdagmiddagworkshops

Op vrijdagmiddag wordt gerepeteerd met het koor, de band, toneel en dans en wordt gewerkt aan techniek en decors. In de eerste helft van het jaar werken de workshops onder andere toe naar de kerstviering. In de tweede helft van het jaar werken we toe naar slotpresentaties in Schouwburg Amstelveen. Zowel leerlingen als docenten kunnen zich hiervoor opgeven. De begeleiding is deels door docenten van het HWC en deels door professionals van buiten. Uitgangspunt is dat we werken vanuit improvisatie. Ervaren of juist niet, er is plek voor iedereen. Het improvisatieorkest is een mooi voorbeeld, waarin de diversiteit aan instrumenten een mooie afspiegeling is van de variëteit aan deelnemers: jong, oud, geoefend of juist niet. Samen komen we tot een verhaal in muziek, beeld, dans en toneel. We willen de mogelijkheden voor de leerlingen graag uitbreiden en kijken nu naar betrokkenheid van het vak Technologie en Informatica, maar ook naar het faciliteren van een boekenclub voor de literatuurliefhebbers onder ons. Voor de leerlingen die juist het spel opzoeken is er een schaakclub en worden er spelletjesmiddagen georganiseerd. Er zijn ook cursussen die door leerlingen worden aangeboden (zoals 'Animé and Character Design' die zeer succesvol is en door twee leerlingen wordt gegeven aan zo'n 30 leerlingen). Er komen ideeën binnen vanuit leerlingen en dan is het zaak een docent daarbij te vinden die het samen met hen zo kan organiseren dat de leerlingen zelf de cursus coördineren en/of geven. Zo werkt de spelletjesmiddag en 'Dungeons & Dragons' al een tijdje: de leerlingen regelen veel zelf en gaan lekker samen aan de slag. Ze weten bij wie ze terecht kunnen en wat ze wel en niet kunnen doen.

Aan deze vrijdagmiddagactiviteiten doen op dit moment ongeveer 125 leerlingen mee. En dit aantal groeit. Op dit moment wordt nog niet exact bijgehouden hoe de verdeling van de leerlingen is naar niveaus en jaarlagen. De meeste activiteiten zijn beschikbaar voor alle jaarlagen en niveaus.

De vrijdagmiddagworkshops lopen goed en de eindvoorstelling is ontzettend leuk, zowel om te doen als om te bezoeken. Nog niet alle leerlingen en medewerkers weten echter de weg naar deze workshops te vinden. Ook is het nog niet vanzelfsprekend dat leerlingen en docenten het laatste uur op vrijdag ruimte en tijd hebben voor de workshops (het volle rooster belet dit soms). Aan beide aspecten willen we de komende tijd werken. Het zou fantastisch zijn als vrijdag het laatste uur standaard vrijgehouden wordt voor culturele (en andere sociale) activiteiten, dat nog meer leerlingen zich aangetrokken voelen tot de culturele workshops en dat de eindvoorstelling in juni een jaarlijks goedbezocht hoogtepunt is.

6.4.2 Theatervoorstellingen

Zoals hierboven al genoemd, spelen (muziek)theatervoorstellingen een belangrijke rol op school. Zo is er elk jaar een muziektheaterproductie voor kerst. Die wordt meestal door docenten geschreven of gebaseerd op een bestaande tekst waar de betrokken leerlingen en docenten mee aan de slag gaan door hun eigen reacties op en ervaringen met de thematiek te verwerken. De voorstellingen worden opgevoerd voor de hele school door docenten en leerlingen. Daarnaast is er in ieder geval eens in de vijf jaar een grote lustrum-theatervoorstelling waarbij leerlingen, docenten en ouders betrokken zijn. Ook de vakken CKV en KCV worden afgesloten met theatervoorstellingen. Meestal wordt er een klassieker onder de loep genomen en gekeken naar de waarde die het nu (nog) heeft. Bij CKV zijn alle onderdelen, zo ook de bewerking en de regie, in handen van de leerlingen.

6.4.3 Technische ondersteuning

Op het HWC wordt het grootste deel van de theater- en muziektechniek door leerlingen gedaan. Er is een vaste crew die les krijgt in licht en geluid en ondersteunt bij schoolfeesten, muziek- en theateravonden. De groep is zeer gedreven en oudere leerlingen staan klaar om geïnteresseerden uit de brugklas wegwijs te maken in de aula. Deze leerlingen krijgen de gelegenheid om te onderzoeken en experimenteren en bieden met hun know-how geregeld hulp aan docenten.

6.5 Onze culturele omgeving (samenwerkingen)

Wij geloven erin dat samenwerking met externen belangrijk is om jezelf en de (culturele) wereld om je heen beter te leren kennen. De ontmoeting en verbinding met uiteenlopende kunstenaars, verschillende disciplines en culturele instellingen zorgen voor inspiratie, schoonheidsbeleving, oefening en kennis en zal een bijdrage leveren aan plezier en kwaliteit van eigen werk.

6.5.1 Onze culturele vraag

De vraag die wij hebben aan onze culturele omgeving loopt uiteen. In de onderbouw kijken we vooral naar actieve deelname en kennismaking met verschillende disciplines en culturele instanties. In de kennismakingsweken in de brugklas staat het sociale aspect en het samenwerken centraal, maar ook het ontdekken van waar men plezier uit haalt. Het maken van uitstapjes in de buurt om de culturele omgeving te leren kennen hoort daar ook bij. In de bovenbouwklassen staat het ervaren van schoonheid en/of verwondering meer centraal; wat doet een werk met jou en waarom?

Het HWC werkt in dit licht met meerdere culturele instellingen en vervolgopleidingen samen. Een belangrijke samenwerkingspartner is Cultuureducatie Amstelland. We nemen het aanbod door en ze denken mee in onze wensen. Ze leveren fijne workshopdocenten en via hen bezoeken we de instanties in Amstelveen. Ook los hiervan is er contact, met bijvoorbeeld Schouwburg Amstelveen waar we graag producties opvoeren. Tevens zijn we met de schouwburg aan het onderzoeken of onze eigen goed geoutilleerde theaterzaal ingezet kan worden voor theaterrepetities of professionele voorstellingen.

Na de samenwerkingsprojecten (en soms ook meerdere malen wanneer het een langer traject betreft) vindt er intern en extern een evaluatiegesprek plaats met de betrokkenen. Afhankelijk van de wederzijdse ervaring is er overleg over eventuele aanpassing of uitbreiding van het programma. De samenwerking met onze partners is tot nu altijd vooral mondeling geëvalueerd. Dit heeft vrijwel altijd geleid tot voortzetting en verbetering van de samenwerking. Er is over de evaluatie echter weinig documentatie. We zullen een systeem opzetten van een brede, structurele en schriftelijke evaluatie met onze samenwerkingspartners.

6.5.1 Co-creatie

We zijn regelmatig in gesprek met Cultuureducatie Amstelland over het aanbod. Zo hebben we samen een programma geschreven voor onze vmbo-t 3-leerlingen (*project Connect*) waarvoor we subsidie hebben gekregen van het Fonds voor Cultuurparticipatie. Met de artistiek leider van het Shakespeare in Performance Project kijken we samen naar het te spelen stuk en invulling van de workshop, afhankelijk van de behoefte die er is. Een co-creatie is tot stand gekomen toen Amstelveen 50 jaar bestond en we met het idee kwamen met de verschillende Amstelveense scholen en een aantal cultuuraanbieders uit Amstelveen een voorstelling te maken die te zien was in de Schouwburg Amstelveen: *Amstelveen, with love*. Ook werkten we samen toe naar een de voorstelling *Porgy & Bess* met de vier Amstelveense scholen en de Schouwburg Amstelveen. Op dit moment zijn we in gesprek met Bibliotheek Amstelland voor een rol in het brugklasproject waarin we verhalen van over de wereld behandelen.

6.5.2 Samenwerkingsprojecten primair onderwijs en voortgezet onderwijs

Docenten van het HWC werken nauw samen met leerkrachten van de basisscholen in Amstelveen en omgeving. De overgang van de basisschool naar een school voor voortgezet onderwijs is voor kinderen een grote stap. Om deze stap wat kleiner en gemakkelijker te maken en om te ervaren hoe het gaat op deze nieuwe school, biedt het HWC projecten aan voor kinderen van groep 7 en 8. Bovendien geven deze projecten leerlingen die wat meer aankunnen een extra uitdaging. Soms gaan de kinderen hiervoor naar het HWC en soms komt een docent van het HWC op de basisschool om les te geven. Op dit moment zijn er de volgende samenwerkingsprojecten: 'Wiskunde zonder Boek', 'Engels en Sport', 'Engels en Poëzie', 'Engels en Drama' en 'Taal is Tof'.

6.6 Portfolio en plusdocument

Via reflectie op eigen werk en kennismaken met het werk van anderen leren leerlingen betekenis te geven aan dat wat ze maken en meemaken. Reflectie is daarom een vast onderdeel bij de creatieve vakken (incl. CKV). Daarnaast gaan ook al onze leerlingen een portfolio bijhouden, de plek waar leerlingen hun ervaringen, extra activiteiten en reflecties bewaren en delen. Dit portfolio komt uiteindelijk terecht in een plusdocument bij het verlaten van het HWC. Het plusdocument is een verzamelstaat van onderdelen waarin de leerling zich ontwikkeld heeft. Het is een overzicht dat geen cijfers toont, maar extra prestaties, maatschappelijke stages en andere zaken die hebben bijgedragen tot persoonlijke ontwikkeling. Kunstzinnige en culturele activiteiten zullen in beide documenten een belangrijk onderdeel vormen.

6.7 Oriëntatie op de beroepspraktijk

We vinden het belangrijk dat onze leerlingen kennismaken met de grote diversiteit binnen de creatieve en culturele sector. Vervolgopleidingen waar we de afgelopen jaren mee hebben samengewerkt als het gaat om stageplekken zijn: Kunstgeschiedenis/CKV, ILO van de UvA, het Conservatorium Amsterdam en de Breitner Academy. Op dit moment zijn we in gesprek met Nimeto, de Herman Brood Academy en het Media College. Onze ambitie is kunstenaars/makers, studenten en docenten van verschillende opleidingen niet alleen uit te nodigen voor informatieavonden, maar ook te betrekken bij projecten die lopen. Zo is er op dit moment een samenwerking met verschillende kunstenaars via Cultuureducatie Amstelland. Dankzij de subsidie van het Fonds voor Cultuurparticipatie voor het 'project Connect' kunnen zij als coach meewerken aan een eindpresentatie binnen het vak CKV. In de toekomst willen we hierin ook studenten betrekken. Ook als het gaat over de invulling van projectdagen zouden wij het mooi vinden studenten in opleiding te betrekken, zoals studenten van de HKA in de richting kunsteducatie. We kunnen dan voor elkaar iets betekenen. Met ingang van 2021 zijn we gestart met de 'living library' voor havo 4 en vwo 4 waarin diverse makers door onze leerlingen bevroegd worden met betrekking tot hun passie en loopbaan.

7 Verdere ambities

Het HWC heeft vele ideeën, dromen en doelen voor de komende jaren op het gebied van kunst en cultuur. Dit zijn enerzijds beleidsmatige doelen en anderzijds concrete ambities, die wij de komende tijd willen onderzoeken op haalbaarheid en willen doorontwikkelen. Een planning hiervoor is in de maak. Uiteindelijk moet dat leiden tot een bruisende school vol kunst en cultuur.

Een aantal van de ambities staat hierboven al uitgebreid verwoord. Een aantal ambities is hierboven echter nog niet (expliciet) genoemd, maar vinden wij toch belangrijk om in dit plan op te nemen.

Talentontwikkeling

Op dit moment is er nog geen beleid voor talentontwikkeling voor kunstzinnig talent op onze school. In de huidige situatie wijzen wij creatief talent wel op de mogelijkheden buiten school, zoals cursussen, vervolgopleidingen, wedstrijden, etc. Zo zijn er leerlingen die hebben meegedaan aan 'New Stream Talent' van Educatie Amstelland of leerlingen die zich hebben aangesloten bij de jongerengroep van de Toneelmakerij of ITA. Actief op zoek gaan naar creatief talent, talentbegeleiding en talent klaarstomen voor een passend vervolg is er niet. Er ligt hier wel een ambitie. Hiervoor gaan wij ook te rade bij andere cultuurprofielscholen die dit reeds hebben vormgegeven.

Actieve rol leerlingen

In onze toekomstplannen zien wij leerlingen door het hele gebouw in groepjes muziek maken, zingen, rappen, dansen en tekenen. Ook en vooral buiten de lessen om. We willen leerlingen literatuur zien lezen en erover praten en discussiëren. Ze zijn bezig in de mediatheek. Kunstwerken van leerlingen moeten zichtbaar zijn in en om de school. We hebben de ambities om leerlingen mee te laten schrijven aan het kunst- en cultuurcurriculum. Ze zijn daarnaast actief vertegenwoordigd in 'Kunstblik' (de cultuurcommissie voor leerlingen). Er is een schoolorkest en -koor, waar iedereen aan mee wil doen.

Actieve rol docenten

We zien docenten vakoverstijgend en niveau-overstijgend kunst- en cultuurprojecten aangaan. Ze gaan samen het onderzoek aan. Docenten zoeken samen creatieve (artistieke) vormen om hun vak te laten leven. Ze laten zien waarom ze het vak geven dat ze geven. Wat raakt ze? De lessen worden ook door de docenten verbonden met kunst en cultuur buiten school.

Actieve rol schoolleiding

In januari 2022 is er een heidag geweest met alle teamleiders van de school. Daar is uitgebreid gesproken en gebrainstormd over kunst en cultuur op het HWC. Op basis daarvan zijn de missie/visie en kernwaarden van de school aangepast, meer richting cultuur. Ook zijn daar veel concrete ideeën ontstaan over de doorontwikkeling van kunst en cultuur op school. De teamleiders staan volledig achter deze ontwikkeling en geven de ruimte aan de cultuurcommissie om hun plannen in hun teams te ontvouwen en ondersteunen daarbij om deze plannen te laten landen.

Inzet van het gebouw

We hebben in onze nieuwbouw wederom gekozen voor kunstlokalen, muziekstudio's, een ruime mediatheek en een aparte aula/theaterzaal. Ook zal er opnieuw ruimte zijn voor de doorlopende exposities. Het gebouw is op dit moment net een jaar open en het schoolplein is nog een halve bouwput. De gangen, zalen en lokalen zijn nog wat aan de kale kant. Maar dat geeft ons juist de ruimte om het gebouw de kunst- en cultuurziel te geven die wij voor ons zien.

Er zijn op dit moment ideeën om aan de **buitenkant** van het gebouw een trots kunstwerk te plaatsen. We willen dat de school duidelijk herkenbaar is als cultuurprofielschool. Er wordt zelfs aan gedacht om de gevel met licht te bespelen om op verschillende momenten een ander gevoel mee te geven. We denken eraan om de **binnenkant** van het gebouw iedere periode een andere inrichting te geven. We willen een kunstwerk boven de centrale hal dat iedereen inspireert. Onze mooie theaterzaal willen we breder benutten voor voorstellingen, films, repetities, brainstorms, creatie, etc. In de gangen willen we schilderijen en we zien kunstwerken voor ons in de lokalen (ook van leerlingen). We denken erover om een muur jaarlijks te laten beschilderen door eindexamenleerlingen.

Veel lokalen zijn nu nog in busopstelling. Dit komt ook door de grote klassen van de school. Daar waar het mogelijk is, worden andere opstellingen gebruikt. Het gebouw kan echter meer worden ingezet voor de samenwerking tussen kunstvakken en andere vakken. Nederlands of natuurkunde in een muzieklokaal kan inspirerend werken. Docenten komen op dit moment echter nog te weinig met elkaar in aanraking (mede door de afgelopen coronaperiode), waardoor samenwerking niet organisch is ontstaan. Hier valt nog terrein te winnen, maar we weten dat de secties ervoor open staan. Kortom, er liggen vele mogelijkheden binnen en buiten het gebouw en die willen we samen met de leerlingen en de docenten benutten.

Cultuurprofielschool worden

Veel culturele activiteiten zijn de afgelopen decennia van de grond gekomen door het persoonlijk initiatief van enthousiaste collega's en ze kregen daarvoor ruim baan van de schoolleiding. Nog steeds is het persoonlijk initiatief een belangrijke drijfveer voor ontwikkelingen. Door een cultuurprofielschool te worden geven we deze initiatieven nog steeds de ruimte en tegelijk borgen we dat ons culturele aanbod voor de lange termijn behouden kan blijven en verder versterkt.

Schoolkrant

We hebben onlangs een schoolkrant opgericht die door en voor leerlingen gemaakt wordt. Leerlingen vormen de redactie, maken foto's en doen de interviews, etc. Kunst en cultuur krijgt – net als internationalisering – een vaste rubriek.

8 Organisatie en financiën

8.1 Interne organisatie

We werken op school met twee cultuurcoördinatoren die worden bijgestaan door een cultuurcommissie. Hiernaast functioneert de activiteitencommissie en de vrijdagmiddagcommissie. Een lid van beide groepen is ook betrokken bij de cultuurcommissie. Binnen de schoolleiding heeft de conrector de portefeuille cultuurprofielschool. Er is een duidelijke taakverdeling tussen de betrokken medewerkers. De conrector doet de aansturing van het hele proces en zorgt voor connectie met de schoolleiding en het algehele beleid van de school.

Cultuurcoördinator(en)

De cultuurcoördinatoren zijn het interne aanspreekpunt voor cultuureducatie binnen de school en gesprekspartner voor de schoolleiding. De coördinatoren onderhouden ook contacten met organisaties buiten school, weten wat het aanbod is, zijn verantwoordelijk voor de organisatie van verschillende activiteiten, houden overzicht, bekijken subsidieregelingen, zijn verantwoordelijk voor de PR, zijn voorzitter van de cultuurcommissie en verantwoordelijk voor de organisatie rondom de CJP-passen.

Cultuurcommissie

Met ingang van schooljaar 2021-2022 werken we met een cultuurcommissie. Deze commissie bestaat uit vakdocenten en de voorzitter van 'Kunstblik' (zie hieronder) en heeft twee opdrachten. Ten eerste is de commissie verantwoordelijk voor de uitwerking van het kunst- en cultuurbeleid en de ambities zoals die verwoord staan in dit plan. Ten tweede staat de cultuurcommissie docenten op praktische wijze bij in de lessen als het gaat om het aanleren en beoordelen van creatieve vaardigheden. De voltallige commissie heeft inhoudelijk ondersteuningsverantwoordelijkheid als het gaat om het aanleren en beoordelen van creatieve vaardigheden. Elk commissielid neemt daarbij de rol aan van creatief adviseur die ondersteunt bij didactische vragen.

Kunstblik

Naast de cultuurcommissie werken we sinds kort met een cultuurcommissie van leerlingen: Kunstblik. Deze commissie bestaat uit 9 leerlingen uit meerdere jaarlagen en van verschillende niveaus. Het idee is dat Kunstblik met creatieve ideeën komt voor de verdere doorontwikkeling van de activiteiten en het cultuurprofiel. Daarnaast zal de cultuurcommissie de eigen ideeën ook toetsen bij Kunstblik. De voorzitter van Kunstblik neemt deel aan de vergaderingen van de cultuurcommissie. Kunstblik zit nu nog in de oprichtingsfase.

Overlegstructuur

Zowel de cultuurcommissie als Kunstblik overleggen in ieder geval maandelijks. Kunstblik heeft daarbij een vertegenwoordiging in de cultuurcommissie. De cultuurcoördinatoren sluiten aan bij de overleggen van de schoolleiding indien daar aanleiding toe is. Er is jaarlijks overleg met de

sectievoorzitters van alle secties en de schoolleiding spreekt elk jaar met elke sectie naar aanleiding van de sectieplannen. De daaruit voortvloeiende activiteiten en verdere overleggen worden geborgd in de jaaragenda. De schoolteams en -secties vergaderen een paar keer per jaar, waarbij de cultuurcommissie input levert voor de agenda. Ook op de studiedagen wordt er aandacht geschonken aan het cultuurprofiel.

8.2 Communicatie

Zowel intern als naar buiten toe is goede communicatie erg belangrijk. Daarvoor maken we gebruik van de volgende media:

- Op onze website komt een aparte pagina voor kunst en cultuur.
- Op onze social media (Facebook, Instagram en LinkedIn) wordt regelmatig aandacht besteed projecten rondom kunst en cultuur.
- Wekelijks versturen we aan al ons personeel een interne nieuwsbrief 'het Groene Blaadje'. Via deze nieuwsbrief worden collega's op de hoogte gehouden van bijzonderheden rondom kunst en cultuur.
- Maandelijks versturen we een nieuwsbrief aan ouders. In de nieuwsbrief krijgt kunst- en cultuur een vaste rubriek.
- Wat er in de school gebeurt moet ook in de school zoveel mogelijk zichtbaar gemaakt worden via tentoonstellingen, voorstellingen, posters, etc.
- Er is een schoolkrant opgericht op die 'door en voor leerlingen' gemaakt wordt. In de schoolkrant krijgt kunst en cultuur een vaste rubriek. De schoolkrant is een wens van zowel leerlingen als docenten. De redactie bestaat uit leerlingen (die begeleid worden door een docent). Zij schrijven zelf de stukken, zijn zelf verantwoordelijk voor de vormgeving en verdere inhoud van de krant.

8.3 Financiën

Culturele activiteiten worden grotendeels gefinancierd via de cultuurkaart en door de vrijwillige ouderbijdragen. Meerdaagse excursies (reizen) worden apart in rekening gebracht. Voor de grote schoolproducties en vrijdagmiddagworkshops wordt geput uit de algemene middelen van de school. Jaarlijks is er geld beschikbaar voor materiële uitgaven en investeringen in apparatuur. Ook voor de bekostiging van taakuren voor docenten met betrekking tot kunst en cultuur is structurele ruimte in de begroting. Op dit moment loopt er een subsidie bij het Fonds voor Cultuurparticipatie voor het project Connect in het vmbo-t waardoor we professionele kunstenaars kunnen betrekken in de voorbereiding op de eindvoorstelling. Deze subsidie loopt tot en met schooljaar 2021-2022. Project Connect doen wij in samenwerking met Cultuureducatie Amstelland. Ook NPO-geld wordt dit jaar ingezet voor creatieve en kunstzinnige activiteiten.

De verantwoordelijkheid voor het cultuurbudget (CJP) ligt bij de cultuurcoördinatoren.

Taakbeleid

Cultuurcoördinator(en)	100 uur + vanuit NPO 2x 150 uur
Kunstcommissie	185 uur (verdeeld over 12 collega's)
Organisatie lunchconcerten	20 uur
Organisatie kerstviering	270 uur (verdeeld over 7 collega's)
Vrijdagmiddagworkshops	750 uur (verdeeld over 3 collega's)
Coördinatoren activiteitenweken	880 uur (verdeeld over 3 collega's)
Leiding HWC-koor	60 uur

9 Kwaliteit

Bij kwaliteitszorg gaan we uit van vertrouwen in mensen en van het maken van duidelijke afspraken. Onze systematische aanpak betreft een cyclisch proces, waarin de PDCA-cyclus centraal staat. De conrector onderwijs is eindverantwoordelijk voor het beleid rondom kunst en cultuur. Zij staat in nauw contact met de cultuurcoördinatoren. Samen bewaken zij de kwaliteit van het cultuuraanbod zodat die voldoet aan onze eigen kwaliteitseisen én de eisen die de Vereniging Cultuurprofielscholen stelt. De ambities in dit cultuurplan worden jaarlijks vertaald naar concrete opdrachten. Eind mei worden de ambities waar nodig bijgesteld en opdrachten voor het nieuwe jaar geformuleerd. Deze PDCA-cyclus ziet er als volgt uit:

Act: Uiterlijk in mei wordt inzichtelijk waar de ambities in het cultuurplan bijgestuurd dan wel gewijzigd moeten worden. Op basis daarvan worden de opdrachten voor het volgende schooljaar geformuleerd.

Plan: Op basis van de ambities in het cultuurplan worden jaarlijks in juni concrete opdrachten voor het volgende schooljaar geschreven.

Check: De cultuurcoördinatoren spreken één keer in de 6 weken de schoolleider die kunst en cultuur in de portefeuille heeft (conrector). Dan wordt besproken hoe de opdrachten verlopen en uiteindelijk wordt nagegaan of de opdrachten zijn behaald.

Do: De opdrachten worden uitgevoerd door de cultuurcommissie (en Kunstblik) onder begeleiding van de cultuurcoördinatoren. Waar nodig wordt de cultuurcommissie ondersteund door andere medewerkers.

Kwaliteit: iedereen doet mee

Zoals hierboven staat, is er een duidelijk cyclische aanpak als het gaat om het behalen van de beleidsdoelen rondom kunst en cultuur. Echter, de kwaliteit hangt natuurlijk vooral af van degenen die het dóen en dat zijn de docenten en de secties. Er is daarom jaarlijks een groot overleg met de sectievoorzitters van alle secties en daarnaast spreekt de schoolleiding elk jaar met elke sectie apart. Input voor dat gesprek zijn de sectieplannen. Kunst en cultuur is een vast agendapunt.

Bijlage 1 Het HWC - een geschiedenis vol kunst en cultuur

Het HWC werd in 1963 opgericht als dependance van het Christelijk Lyceum Buitenveldert. In 1968 werd het eerste lustrum van de school gevierd. De leerlingen kregen een boeiend programma 'ter land, ter zee en in de lucht' aangeboden. Er was een opvoering van het toneelstuk *De rode Pimpernel* in Krasnapolsky, diverse sportactiviteiten, een rondvlucht met Martinair en academische lezingen. Het werd afgesloten met een radiokerkdienst vanuit de Adventkerk, geleid door de schoolpredikant. De dagopeningen in de houten barakken hebben destijds veel indruk gemaakt. Ze werden muzikaal ondersteund door een wiskundedocent (en later conrector) die op de hoek van de gangen met zijn trompet de psalmen en gezangen deed galmen. De vroege dood in november 1971 van de pas 48-jarige Hermann Wesselink maakte diepe indruk op zowel medewerkers als leerlingen. Het leidde ertoe dat de naam van de school werd veranderd in het Hermann Wesselink College.

Roel Huizenga, conrector en medeoprichter, nam de functie van rector over. Hij liet veel ruimte voor de eigen inbreng van collega's en leerlingen. Christelijke aspecten, zoals dagopeningen, kerstvieringen en godsdienstlessen, bleven behouden, maar kregen een progressievere vorm en inhoud. Wat bleef was de aandacht voor cultuur en theater. Er werden grote producties opgevoerd, zoals *Oidipous* van Sophocles, Plautus' *Spookhuis* en *Hair*. Met de mogelijkheid om de eindexamenvakken uit te breiden, ontstond ook de kans om de kunst- en expressievakken een vaste plek te geven in het eindexamen. Zo werd de sterke aandacht voor kunst en cultuur institutioneel verankerd.

Midden jaren zeventig werd een nieuw gebouw betrokken. Dit had een grote aula waar veel ruimte was voor deze geliefde theatervoorstellingen en daar werd in de jaren erna gretig gebruik van gemaakt met bijvoorbeeld *Medea*, *Salome*, *Fugain* en *Gershwin*. De voorstellingen werden steeds professioneler opgezet en binnen school was er een groep docenten nauw bij betrokken. Ook veranderden de kerstvieringen geleidelijk aan van min of meer traditionele vieringen in echte voorstellingen met toneel, muziek en dans. Een traditie die tot op de dag van vandaag springlevend is. In deze tijd ontstonden ook de eerste reizen, vaak met een cultureel karakter en het 100-dagenfeest. Dit is een feest voor de examenleerlingen waarin zij de school op stelten zetten door verkleed te komen, een cabaretvoorstelling over het leven op het HWC opvoeren en waar docenten karaoke zingen.

In 1993 heeft een grote groep docenten de lokalen naar eigen ontwerp beschilderd: Engelse drop, bankbiljetten, streepjescodes, allerlei vaksymbolen verschenen op de pilaren. Daarnaast werd het gebouw volgehangen met kunst. Van zowel leerlingen als van buiten. De filmiga beleefde zijn succesjaren, met een keer per maand op vrijdagavond een paar honderd onderbouwleerlingen in de aula voor een filmvertoning op het grote scherm.

De grote artistieke producties zijn altijd gebleven. Er werden werken opgevoerd van Shakespeare, zoals *De Koopman van Venetië*. Rondom een zeer begaafde leerling werd de opera *De Toverfluit*

herschreven tot een mix van virtuoos pianospel en breakdance, waarbij leerlingen, ouders, personeel en een aantal professionele zangers een bijdrage leverden. De productie werd na de voorstellingen op school ook in de Stadsschouwburg Amstelveen opgevoerd. Recent volgden *Kid Dynamite* en *David ben Isai, krijgsheer van Juda*. Tussendoor vinden we ook altijd wel een goede reden om aan de slag te gaan. Zo zijn de voorstellingen *Amstelveen with Love* en ook *Porgy & Bess* met de drie andere scholen in Amstelveen een bijzonder samenwerkingsproject geweest. Daarnaast zijn er lunchconcerten, bandjesavonden, een schoolkoor en vrijdagmiddagworkshops in zang, dans en muziek.

In 2021 zijn we, onder leiding van pas de vierde rector – Bert Kozijn – wederom verhuisd. Ook het nieuwe gebouw willen we vol met kunst hangen van (oud) leerlingen. Daarnaast is er een prachtige theaterzaal bij gekomen om onze podiumkunstenexpertise nog beter tot zijn recht te laten komen.

Bijlage 2 Samenwerkingspartners

Structureel

Erfgoed	Beeldend	Theater	Dans	Muziek	Literatuur / Poëzie	Maatschappelijk	Natuur en Wetenschap	Divers
Scheepvaart Museum Het Schip	Cultuureducatie Amstelland	Schouwburg Amstelveen	Halte 6	Cultuureducatie Amstelland	Schrijvers-centrale	KOOP&CO Gemeente Amstelveen Veilig uitgaan Theater	Artis	STRDR
Joods Historisch Museum en Synagoge	Museum JAN	Zonnesteinzaal	Cultuureducatie Amstelland	Concertgebouw Amsterdam	Bibliotheek Amstelland	GLOBALAND XL	Nemo	Nederlands Debat Instituut
Fatih Moskee Amsterdam	Cobra Museum	ITA	Mittelmeijer	Tropenmuseum	Phileas Fogg Theatre Company	Rocks 'n Rivers	Teylers Museum	Watersportweek
Paaskerk Amstelveen	Rijksmuseum	AHK toneelac.	Nationale Opera en Ballet	Nationale Opera en Ballet	Kila & Babsie	Company FunFair		Poldersport
Allard Pierson	Breitner Academy	Cultuureducatie Amstelland	Jason Wilson		Lidewij de Paris	Sexmatters		Fun Forest
	Volkenkundig Museum	Shakespeare in Performance	Buening		Phileas Fogg Theatre Company	ProDemos		The Beach
		Golden Cage				Critical Mass & PAX – Verhaal van mijn Vlucht		Funmania
		De Rode Loper				Anne Frank huis		De Kegel
		Marleen Hendrickx						
		Aluin						
		Phileas Fogg Theatre Comp.						

Incidenteel

Erfgoed	Beeldend	Theater	Dans	Muziek	Literatuur / Poëzie	Maatschappelijk	Natuur en Wetenschap	Divers
Art Zuid	Museum Voorlinden	Nationaal Theater	Stichting Swing	Stichting Swing	Stap op de rode loper!	Black heritage tours	Watermuseum Arnhem	
		Griffioen	Frans Schraven			Dolhuis	Escher Museum	
			Petra Beers					

